

Jakie właściwości duszy może mieć maszyna - odpowiada Michał

Michał: Analizując wielokrotnie pojęcie duszy, dochodzę do wniosku, że cię nie zrozumiałem. W rzeczywistości nie rozumie tematu tego egzaminu. Muszę jednak zaznaczyć, iż na wykładzie ani ty, ani nikt inny nie odpowiedział zadawalająco na pytanie: Co to jest dusza? Jak również: Czy maszyna ma duszę? (...)

A ja rozumiem, że próbowałeś się przygotować do egzaminu. Studiowałeś literaturę o duszy. Ja proponowałem przeczytanie rozprawy Arystotelesa „O duszy”.

Michał: Jaki student czytuje dziś oryginalne rozprawy. Korzystanie ze streszczeń lub krótkich komentarzy pozwala oszczędzić na czasie i uniknąć zbędnego trudu. (...)

Skoro wolisz korzystać z trzeciorzędnych lub nawet czwartorzędnych źródeł informacji, to przywykłeś do tego, że nie rozumiesz. Ale temat egzaminu jest taki, jaki jest. Ustaliliśmy go wspólnie na wykładach. Zgodziłeś się na taki temat. Nim zaczniemy polemizować, wypowiedz to, co sobie przygotowałeś.

Michał: W literaturze znalazłem dwie definicje duszy: Dusza to ogół właściwości i procesów psychicznych człowieka; Dusza to niematerialna i nieśmiertelna substancja ożywiająca ciało i opuszczająca je w chwili śmierci. (...)

Te określenia duszy wystarczają, aby zacząć dialog o właściwościach duszy. Proponuję, abyś my pomijali właściwości duszy, wynikające z nieśmiertelności. W nieśmiertelność można wierzyć bądź nie. Tego, że nie rozumiemy nieśmiertelności ja bym się nie wstydził. Skoro na teraz nie rozumiemy, to pozostawmy sobie rozważania o nieśmiertelności do innej okazji. Co chciałeś dodać w sprawie drugiego pytania?

Michał: Z punktu widzenia przyszłego informatyka rozumiem, że mówiąc maszyna miałeś na myśli komputer. Odpowiem wprost na to pytanie. Uważam, że komputer nie ma duszy. Oczywiście jest coraz bardziej podobny do człowieka. Dusza stała się odpowiednikiem software'u: miękkiego oprogramowania. Ciało do hardware'u: obudowy, która można modyfikować i udoskonalać. (...)

Rozumiem, że wniosek o brak duszy w komputerze wyprowadzasz tego, że komputerowi nie sposób przypisać właściwości być żywym. Z tym, że żywy znaczy ma duszę, to się zgadasz. Ja na wykładach dodawałem, że żywy znaczy, iż zajmuje fragment przestrzeni, którą kontroluje zmysłem dotyku oraz, że można mu przypisać uczucie pożądania.

Michał: Z poglądem, że fragment przestrzeni wypełnionej stosowną konfiguracją atomów to życie, nie zgadzam się. Nie rozumiem, czym jest życie, a więc nie wiem także, czym jest dusza. (...)

No to zamiast o życiu pomówmy o inteligencji.

Michał: Może o tworcach wyposażonych w inteligencje (lub duszę?). (...)

To, co masz do powiedzenia w tej sprawie.

Michał: Inteligencja taka, sama jak ludzka, to coś, co potrafi rozumować, wnioskować i podejmować decyzje. Aczkolwiek może to być coś stworzonego w sztucznych warunkach. Coś egzystującego nie tylko w świecie materialnym, ale w rzeczywistości wirtualnej. W cyberprzestrzeni, wszechpotężnej matrycy. (...)

Mieliśmy rozmawiać o logice, o komputerach. Zaś ty zaczynasz fantazjować o jakiejś wszechpotężnej matrycy.

Michał: Komputera nie możemy porównać do naszego mózgu. Ma on wprowadzone programy, według których wykonuje polecenia. Jednak bez odpowiednich programów jest on zdolny zrobić nic. Wszystko, co jest inne od programu, dla komputera jest obce i bezużyteczne. Nie jest ważne, czy zapis jest logiczny, zgodny z prawami przyrody, tzn. fizyki, chemii i wszystkimi innymi naukami. Jedynie ważne jest, podświadome, uznawanie go przez komputer za słuszny. (...)

Ale gdy mówisz uznanie go za słuszny, to zaczynasz przypisywać komputerowi uczucie pożądania. Powielasz zachowanie twórców, którzy swoim niewątpliwie martwym dziełom przypisują ducha.

Michał: Mam również inne podejście. Zapytajmy się w taki sposób: Co by było, gdyby komputer miał duszę? Przypuśćmy, że ma. Czyli jest to coś nieśmiertelnego i niematerialnego. Czy twory i produkty wytworzone przez komputer też mają dusze? Nie. Czy komputer tworzy, rozmnaża się? Nie. Idąc dalej, czy komputer to żywa istota zbudowana z krwi i kości? Nie. Czy myśli samodzielnie bez żadnego algorytmu, który stworzył dla niego programista? Tak [komputery potrafią pisać programy]. Czy komputer ma wolną wolę? Nie. (...)